MUNIO

sterk naar de toekomst

Next Level

Overstap VO-MBO

Van doorstroom tot aankomst:

een gedeelde verantwoordelijkheid



MUNIO
sterk naar de toekomst



Leeswijzer

Doel en doelgroep (hoofdstuk 3)
Dit document is een handreiking voor professionals in het voortgezet onderwijs (vo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo), met als doel de overstap van leerlingen van vo naar mbo soepel en zorgvuldig te laten verlopen. Het richt zich vooral op leerlingen die nog onder de kwalificatieplicht vallen.

Aanleiding en gezamenlijke doelstelling (hoofdstuk 2)
Tijdens een bijeenkomst in januari 2025 is de gezamenlijke doelstelling geformuleerd: het zoveel mogelijk voorkomen van voortijdig schoolverlaten (vsv). Maatwerk, samenwerking en warme overdracht zijn cruciaal om dit te bereiken.

Voortraject in het vo (hoofdstuk 4)
Leerlingen worden in het vo voorbereid op de overstap naar het mbo via profielkeuze, loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB), en diverse maatwerktrajecten zoals het Windroosproject, extra stagebegeleiding en het ZOW-traject (Zorg Onderwijs Werk).

Aanmeldprocedure vo-mbo (hoofdstuk 5)
De brochure beschrijft de stappen voor aanmelding op het mbo, de kwalificatieplicht, toelatingseisen, en het verschil tussen bbl (beroepsbegeleidende leerweg) en bol (beroepsopleidende leerweg). Er wordt aandacht besteed aan warme overdracht en intakegesprekken voor studenten met extra ondersteuningsbehoeften.

Op het mbo (hoofdstuk 6)
Op het mbo staat persoonlijke begeleiding centraal (“Groei door Aandacht”). Studenten krijgen een studiecoach en eventueel extra ondersteuning. Er zijn mogelijkheden voor maatwerk, interne overstap bij verkeerde opleidingskeuze, en reken- en taalondersteuning.

Nazorg en uitstroom (hoofdstuk 7)
Mbo-scholen hebben een wettelijke taak om studenten op niveau 1 en 2 te begeleiden naar werk (Wet van school naar duurzaam werk). Er zijn ook mogelijkheden voor doorstroom naar andere opleidingen of het hbo. Voor jongeren zonder kwalificatie zijn er regionale initiatieven zoals doorstroomcoaches.

Wetgeving en kaders (hoofdstuk 8)
Het document behandelt relevante wet- en regelgeving: leerplicht, kwalificatieplicht, urennormen, maatwerk, passend onderwijs, AVG (privacy), en de nieuwe wet ‘Van school naar duurzaam werk’ die vanaf 2026 ingaat.

Bijlagen
Er zijn diverse bijlagen met extra informatie, zoals brochures over maatwerk, passend examineren, leer-werktrajecten, en de overstap vo-hbo/wo.

Inhoudsopgave

1. Inleiding **5**

2. Aanleiding en doelstelling **6**

3. Doelgroepomschrijving **7**

4. Voortraject op het vo **8**
4.1 Profielkeuze 8
4.2 Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) 8
4.2.1 Windroosproject 8
4.3 Vervroegd voorsorteren op mbo 9
4.3.1 Maatwerk binnen het PTA 9
4.3.2 Extra stagebegeleiding kwetsbare vmbo-leerlingen 9
4.3.3 ZOW voortraject 10
4.3.4 Leer-werktraject 10
4.4 Doorlopende leerweg: aanbod mbo binnen de vmbo school. 11

5. Aanmeldprocedure vo-mbo **12**
5.1 Kwalificatieplicht 12
5.2 Vooropleiding – niveau van instroom 12
5.3 Bbl versus bol 12
5.4 Inschrijven op het mbo (Da Vinci College) 13
5.5 Doorgaande lijnen 13

6. Op het mbo **14**
6.1 Visie 14
6.2 Passend onderwijs 14
6.3 Nazorg – contact met vo 14
6.4 Stage 14
6.5 Verkeerde opleidingskeuze – interne overstap 15
6.6 Reken- en taalondersteuning 15
6.7 Maatwerkmogelijkheden 15
6.8 ZOW 15

7. Na het mbo **16**
7.1 Plicht op de nazorg 16
7.2 Uitstroommogelijkheden binnen het onderwijs 16
7.3 Uitstroom arbeid 17

8. Wetgeving en kaders **18**
8.1 Leerplicht en kwalificatieplicht 18
8.2 Variawet 19
8.3 Wet op passend onderwijs in het vo 21
8.4 AVG 21
8.5 Wet van school naar duurzaam werk 22

Bijlagen
Bijlage A.1: Ruimte in regels voortgezet onderwijs
Bijlage A.2: Brochure Maatwerk – wat kan en mag?
Bijlage B: De handreiking Passend Examineren
Bijlage C: Brochure Leer-werktrajecten – wat moet en wat mag
Bijlage D: Opleidingen Da Vinci
Bijlage E: Handreiking overstap vo-hbo/wo
Bijlage F: AVG wetgeving

1. Inleiding

De overstap van het voortgezet onderwijs (vo) naar het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) is een belangrijke stap in de schoolloopbaan van iedere leerling. In deze fase ontwikkelen jongeren hun talenten verder en werken ze toe naar een toekomst in studie en beroep. Net als bij de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs vraagt ook deze stap om duidelijke afspraken, goede samenwerking en zorgvuldige afstemming tussen scholen en betrokken professionals.

Next Level biedt professionals binnen het vo en mbo handvatten om deze overgang zorgvuldig vorm te geven. Het document beschrijft een gezamenlijke aanpak met informatie en afspraken die bijdragen aan een soepele doorstroom en versterking van de doorgaande leerlijn. Zo zorgen we er samen voor dat iedere leerling passende begeleiding krijgt bij zijn of haar volgende stap.

De brochure richt zich op leerlingen die nog onder de kwalificatieplicht vallen (zie hoofdstuk 5.1) en is daarmee specifiek bedoeld voor de overstap van vo naar mbo. De overgang vanuit het vo naar het hbo of wo valt buiten de scope van dit document. Informatie hierover kunt u wel vinden in Bijlage E.

Eerst worden de doelstelling en doelgroep toegelicht. Vervolgens komt het voortraject binnen het vo aan bod, waarin leerlingen worden voorbereid op de overstap naar het mbo. Daarbij is maatwerk van groot belang, omdat deze overstap niet voor iedere leerling volgens de gebruikelijke route verloopt.

Daarna volgt de beschrijving van de aanmeldprocedure en de organisatie binnen het mbo, inclusief de visie, begeleiding, ondersteuning en de mogelijkheden voor maatwerk binnen deze fase. Ook de periode na het mbo krijgt aandacht, met nadruk op nazorg, vervolgonderwijs en arbeidsmarkttoeleiding.

Tot slot wordt het juridisch kader uiteengezet, waarin de relevante wet- en regelgeving rondom leerplicht, passend onderwijs en gegevensbescherming wordt behandeld.

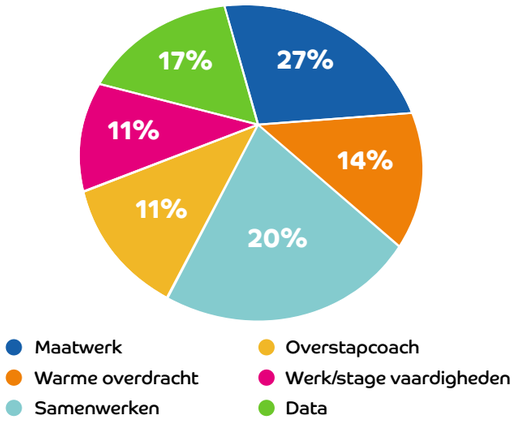
Next Level is tot stand gekomen in samenwerking tussen het Da Vinci College en Samenwerkingsverband Munio. Waar in de tekst wordt gesproken over het mbo, verwijst dit specifiek naar het Da Vinci College.

Het document wordt jaarlijks herzien en geactualiseerd op basis van eventuele wijzigingen in wet- en regelgeving rondom Passend Onderwijs. Daarnaast is het onze intentie om vanaf volgend jaar ook informatie op te nemen over andere mbo-scholen in de regio.

2. Aanleiding en doelstelling

In januari 2025 organiseerden Munio en het Da Vinci college een bijeenkomst waaraan o.a. vo-directeuren en partners uit het mbo deelnamen. Hier is gezamenlijk nagedacht over de visie en missie rondom het thema ‘vo-vervolg’.

In deze brainstormsessie is een gezamenlijke doelstelling geformuleerd: “Het zoveel mogelijk voorkomen van voortijdig schoolverlaten.”
Aansluitend is besproken welke factoren kunnen bijdragen aan deze doelstelling, in relatie tot de overstap van vo naar mbo. Daarbij kwam naar voren dat maatwerk – zowel binnen het vo als binnen het mbo – een cruciale rol speelt. Ook werd benadrukt dat het belangrijk is om out of the box te durven denken en dat goede samenwerking en overdracht tussen onderwijsniveaus essentieel zijn (zie figuur 1).
Deze inzichten vormden de aanleiding voor het ontstaan van Next Level: een gezamenlijke aanpak van vo en mbo waarin wordt gekeken naar wat wél mogelijk is – juist voor de jongeren die een verhoogd risico lopen op voortijdig schoolverlaten.



Figuur 1. Opbrengst gezamenlijke brainstorm vo-mbo (20-01-2025)

Een voortijdig schoolverlater (vsv) is een jongere tussen 12 en 23 jaar die het onderwijs verlaat zonder een startkwalificatie (zie hoofdstuk 8.1). De gemeente en het doorstroompunt (voormalig RMC) sporen deze jongeren op en bieden begeleiding naar een nieuwe opleiding of werk, of een combinatie daarvan, om terugkeer naar het onderwijs te bevorderen (zie hoofdstuk 7.3 en 8.5).

Voortijdig schoolverlaten vraagt om een brede aanpak. Uit ervaring blijkt dat maatwerk en warme overdracht essentieel zijn om leerlingen in beeld te houden en goed te begeleiden. Samenwerking tussen scholen, ouders en stagebedrijven, ondersteund door overstapcoaches, speelt daarbij een grote rol. Ook praktijkgerichte leerervaringen helpen leerlingen gemotiveerd te blijven. Decanen en de inzet van loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) op het vo ondersteunen de leerlingen in het voorbereiden op de overstap naar vervolgonderwijs.

De gezamenlijke opdracht vanuit het vo en mbo is dat iedere leerling een startkwalificatie behaalt. Daarnaast staat het verstevigen van doorgaande leerlijnen centraal. Binnen het vo zijn er leerlingen die vroegtijdig, zonder het behalen van een vo-diploma, de overstap naar het mbo willen maken. Voor vo-scholen is niet altijd helder wat er kan, mag en wenselijk is in (het traject richting) deze overstap. Deze brochure geeft informatie en stimuleert het vo en mbo om de overstap zo vorm te geven dat leerlingen een goede start maken op het mbo en de kans op het succesvol afronden van hun opleiding vergroot wordt.

3. Doelgroepomschrijving

Het mbo sluit aan op de middelbare school. Leerlingen met een diploma van het vmbo (voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs) kunnen de overstap maken naar het mbo. Het mbo is bovendien een goede optie voor wie moeite heeft met de havo of nog niet klaar is voor het hbo. Leerlingen die een overgangsbewijs van 3 naar 4 havo of vwo hebben, kunnen instromen in een mbo-opleiding op niveau 4 (of lager). Leerlingen die zonder vmbo-diploma van school af gaan kunnen zonder vooropleiding starten in het mbo op niveau 1 - Entree (zie hoofdstuk 5.5).

De mbo-opleidingen bereiden leerlingen voor op het uitoefenen van een vak of beroep. Er zijn veel beroepen in bijvoorbeeld de zorg, de bouw, de techniek, het groen of de kunst. Er zijn ongeveer 500 beroepsopleidingen (zie voor Da Vinci opleidingen Bijlage D). Het mbo is praktijkgericht, wat betekent dat de student vanaf het eerste jaar aan de slag gaat in het toekomstige beroepenveld. De student volgt praktijkvakken en loopt stage. Daarnaast worden ook belangrijke vakken zoals Nederlands, Engels en rekenen gegeven. Op het mbo leert de student niet alleen uit boeken, maar vooral door ervaring op te doen in de praktijk (de werkomgeving). Na het diploma kan de geslaagde aan het werk gaan, maar er kan ook voor gekozen worden om door te leren binnen het mbo of verder in het hbo (hoger beroepsonderwijs).

De laatste jaren maken steeds meer havisten de overstap naar het mbo. Leerlingen met een vmbo-gl/tl diploma kunnen sinds 2020 doorstromen naar de havo, mits ze op het vmbo een extra (examen)vak hebben gevolgd. Dit extra vak is een onderdeel van hun examenpakket. In de praktijk zien we dat velen van hen alsnog afhaken. Dan blijkt de havo toch te hoog gegrepen. In andere gevallen spelen persoonlijke omstandigheden een rol waardoor de focus op school lastig vol te houden is. Het mbo biedt dan een passend alternatief: een omgeving waar theorie en praktijk elkaar ontmoeten en waar studenten sneller zicht krijgen op hun toekomst. Toch is het maken van deze stap niet vanzelfsprekend. Een goede overdracht en begeleiding zijn belangrijk, juist omdat iedere student zijn of haar eigen beweegredenen heeft. Havisten kunnen soms sneller de uitdaging missen, omdat ze gewend zijn aan een ander tempo of een andere manier van werken. Het is dan nodig om hen extra uitdaging te bieden wat bij kan dragen aan het behouden van motivatie. Uiteindelijk draait het erom dat iedere student tot zijn recht komt – op de plek waar hij of zij het beste kan groeien.

4. Voortraject op het vo

4.1 Profielkeuze

Het vmbo kent verschillende niveaus, variërend van vmbo basisberoepsgerichte leerweg tot en met vmbo theoretische leerweg. Elk niveau sluit aan bij de manier van leren die het best bij de leerling past: sommige leerlingen leren vooral door te doen, terwijl anderen meer theoretisch zijn ingesteld. Om hierop in te spelen, bieden veel vmbo-scholen meerdere niveaus aan, doorgaans twee of drie, zodat er beter kan worden aangesloten bij de verschillende leerstijlen en niveaus.

Voor een goede doorgaande lijn naar de vervolgopleiding op het mbo is het belangrijk dat er binnen het vmbo naast de reguliere theorievakken vanaf het eerste leerjaar aandacht wordt besteed aan praktijk- en projectlessen. Deze lessen worden vaak georganiseerd binnen een leerplein of vakcollege. Leerlingen krijgen daar de gelegenheid om hun zelfstandigheid te ontwikkelen en hun interesses verder te ontdekken. Op die manier kunnen zij beter bepalen welke richting bij hen past. Aan het einde van het eerste of tweede leerjaar maken leerlingen een profielkeuze. Soms is het zelfs mogelijk de profielkeuze pas in het derde leerjaar te maken (uitgestelde profielkeuze).

4.2 Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB)

Tijdens de schoolperiode op het vmbo staan leerlingen voor belangrijke keuzes, zoals het samenstellen van een vakkenpakket, het kiezen van een profiel en het bepalen van een vervolgopleiding. De decaan verzorgt de beroepskeuzebegeleiding, geeft voorlichting en adviseert, samen met de mentor, ook de ouders en verzorgers.

Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) is het geheel van activiteiten en begeleiding binnen het onderwijs (vo en mbo) dat leerlingen helpt hun kwaliteiten, interesses en mogelijkheden te ontdekken. Het doel is dat zij bewuste en passende keuzes leren maken voor hun vervolgstudie en toekomstig beroep.

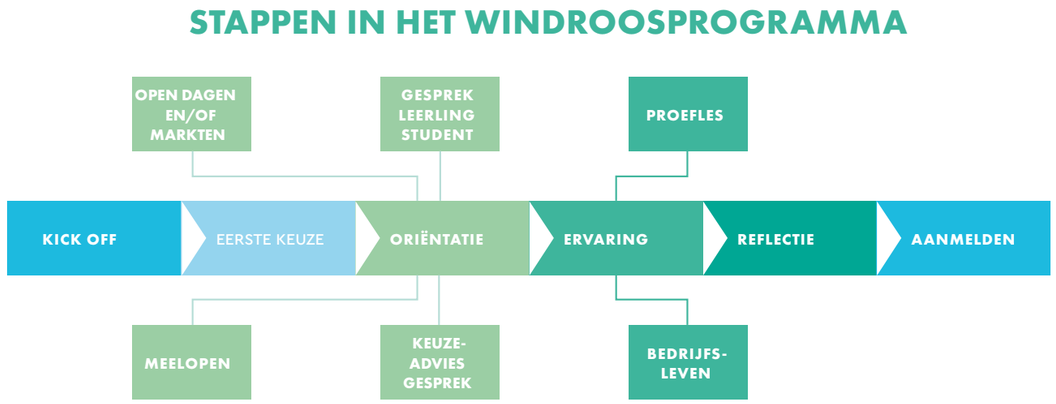
Binnen LOB worden diverse activiteiten aangeboden, zoals persoonlijke gesprekken, meeloopdagen, bedrijfsbezoeken, excursies, stages en de jaarlijkse avond voor school en bedrijf. Deze ervaringen helpen leerlingen een realistisch beeld te vormen van hun mogelijkheden en dragen bij aan het maken van een passende keuze voor de toekomst.

4.2.1 Windroosproject

Om de keuze voor een opleiding zorgvuldig af te wegen en de leerlingen een nog beter beeld te geven van de verschillende opleidingen, is het Windroosproject gestart door Da Vinci.

Het Windroos-studiekeuzeprogramma is een LOB programma ontwikkeld voor de bovenbouw leerlingen van het vmbo. Het programma is gemaakt in samenwerking met de vo-scholen in de regio. In het programma ontdekt en ervaart de vmbo-leerling welke (mbo) vervolgopleiding het beste bij hem of haar past. Het programma bestaat uit een aantal stappen (zie figuur 2). Een goede oriëntatie op de studiekeuze en het ontwikkelen van mbo-vaardigheden verkleinen de kans dat studenten in het eerste jaar van het mbo uitvallen of willen overstappen naar een andere opleiding. Op dit moment zijn er in de regio ruim 40 vo-scholen die deelnemen aan dit programma. Zie voor meer informatie →





Figuur 2. Stappen in het Windroosprogramma

4.3 Vervroegd voorsorteren op mbo

Wanneer er geen zicht (meer) is op een vo-diploma, maar de leerling nog niet oud genoeg is om op het mbo in te stromen, is het belangrijk af te wegen of deze leerling vervroegd kan voorsorteren op het mbo. Hier is maatwerk voor nodig. In de volgende tussenkopjes wordt een aantal maatwerkregelingen toegelicht. Deze maatwerkopties moeten mogelijk zijn binnen de huidige wet- en regelgeving. Voor de mogelijkheden binnen deze kaders verwijzen wij u naar hoofdstuk 8.2.

4.3.1 Maatwerk binnen het PTA

Je kunt onderzoeken of er mogelijkheden liggen binnen het versmallen van het vakkenpakket of het maken van een vervroegde profielkeuze. Binnen het PTA mag onder bepaalde voorwaarden een toets op een andere manier worden afgenomen als de omstandigheden daarom vragen.

Informatie over maatwerkmogelijkheden bij examens kun je teruglezen in de handreiking Passend Examineren (zie Bijlage B), daarin staat een overzicht van mogelijkheden voor leerlingen met een beperking voor de centrale examinering in dat schooljaar. Deze brochure bevat ook algemene hoofdlijnen en uitgangspunten en is daardoor tevens bruikbaar bij het overwegen van mogelijkheden voor leerlingen met een beperking voorafgaand aan de start van de bovenbouw of soms zelfs al bij de start in het voortgezet onderwijs.

Heb je na het raadplegen hiervan nog vragen over wet- en regelgeving, dan kan je hiervoor terecht bij het Examenloket →



4.3.2 Extra stagebegeleiding kwetsbare vmbo-leerlingen

Regionaal zijn er diverse interventies om vroegtijdig schoolverlaten te verminderen en te voorkomen. De laatste jaren zien we dat steeds meer jongeren moeite te hebben met het lopen van stage in de bovenbouwklassen van het vmbo. Mogelijk spelen de effecten van de Corona-tijd daarin mee. We zien dat jongeren door een periode van isolatie en lagere frequentie aan sociale contacten, steeds meer moeite hebben met het lopen van stage. Deze stages zijn voorwaarde voor het halen van een vmbo-diploma, het kunnen functioneren op de arbeidsmarkt en voorwaarde om een succesvolle start te kunnen maken op een mbo-opleiding en deze opleiding ook af te ronden. Door de moeizame stagetrajecten zien we dat er een hoger risico is op thuiszitters na het vmbo of dat leerlingen zelfs hun vmbo-diploma niet halen en/of vervolgens niet aankomen op het mbo.

Om deze kwetsbare leerlingen intensievere ondersteuning te kunnen bieden bij het vinden en succesvol afronden van hun stage zijn er gelden beschikbaar vanuit het Ambitiefonds van Avres.

Middels een projectplan hebben de vmbo-scholen binnen Munio een beroep kunnen doen op deze gelden. De looptijd is tot en met december 2026.

4.3.3 ZOW voortraject

Sommige leerlingen binnen het vo lukt het niet om een middelbare schooldiploma te behalen. Diverse problematiek rondom een leerling maakt dat de motivatie niet meer aanwezig is, of een leerling wil heel graag aan het werk en het lukt niet meer om zich vijf dagen per week op schoolwerk te richten. In dat geval wordt er gekeken of een overstap richting een mbo opleiding passend kan zijn via het ZOW: Zorg Onderwijs Werk.

Het ZOW is een onderwijsvoorziening vanuit het Da Vinci college (mbo) waar studenten onderwijs volgen die tijdelijk zijn uitgevallen op het mbo (zie hoofdstuk 6.8) of vroegtijdig vanuit het vo de stap richting het mbo willen gaan maken. Leerlingen uit het vo dienen bij de start op het ZOW minimaal 15,5 jaar oud te zijn. In een halfjaar worden deze leerlingen voorbereid op het mbo. Deze voorbereiding gebeurt door middel van het volgen van Nederlands en rekenen, het zoeken en starten van een stage en het maken van een keuze voor een opleiding. Wanneer de leerling 16 jaar is en goed voorbereid is op de overstap, kan de leerling vervolgens doorstromen naar het mbo.

Munio en Da Vinci zijn een samenwerking aangegaan rondom het ZOW programma voor de leerlingen uit het vo. Wanneer een vo-school een leerling aan wil melden voor het ZOW, bespreekt de vo-school dit eerst met de betrokken adviseur passend onderwijs van Munio. Daarnaast is het belangrijk de betrokken leerplichtambtenaar op de hoogte te stellen en mee te nemen in dit proces. Na overleg kan er een aanvraag gedaan worden middels het systeem Grippa voor het arrangement ZOW. Munio monitort deze aanvragen en verzorgt in samenwerking met het ZOW dat deze leerlingen geplaatst kunnen worden. Tijdens het traject blijft de leerling ingeschreven op de vo-school van herkomst en betaalt deze school voor de plaatsing op het ZOW. Gedurende het ZOW-traject blijft de vo-school betrokken door middel van aansluiten bij de intake en evaluaties op het ZOW. De vo-school behoudt de zorgplicht totdat de leerling daadwerkelijk ingeschreven wordt op het mbo.

Als er rondom een leerling extra zorgen zijn wordt jeugdhulp ingeschakeld. Bij iedere intake is standaard een jeugdprofessional vanuit de gemeente aanwezig om mee te denken en de lijnen met jeugdhulp zo kort mogelijk te houden.

4.3.4 Leer-werktraject

Het leer-werktraject is een speciale route binnen het vo voor vmbo-basisleerlingen. Dit traject kan worden ingezet voor leerlingen die het lastig vinden om het reguliere schoolprogramma te volgen. De leerling werkt toe naar het diploma vmbo-basis volgens landelijke regelgeving, echter ligt de nadruk meer op de praktijkvakken. In het leer-werktraject volgen de leerlingen onderwijs en moeten ze stagelopen bij een door SBB erkend leerbedrijf. Deze stage moet ten minste 640 en maximaal 1280 uur omvatten. Een van de eisen is dat de leerling in staat moet zijn om deze stage qua uren, competenties en vaardigheden te kunnen volgen.

Op een aantal vo-scholen binnen ons samenwerkingsverband bestaat de mogelijkheid een leer-werktraject in te zetten voor leerlingen die meer nabijheid en ondersteuning nodig hebben. De vo-school maakt een zorgvuldige afweging of de leerling past binnen het leerwerktraject.
De leerlingen wisselen theorie en praktijk op school af met stage, waarin ze actief worden begeleid. Er is een nauwe samenwerking met het mbo, zodat er doorstroom mogelijk is naar mbo niveau 2. Echter blijft de zorg aanwezig dat deze leerlingen een hoge mate van behoefte aan structuur hebben, waardoor de overstap naar niveau 2 voor veel leerlingen groot is. Er dient aandacht te zijn voor deze overstap, zowel in voorbereiding op het vo als in begeleiding bij de start op het mbo.

Meer informatie over leer-werktrajecten, wat moet en wat mag; zie Bijlage C.

4.4 Doorlopende leerweg: aanbod mbo binnen de vmbo school.

Binnen samenwerkingsverband Munio zijn er 2 vmbo-scholen die een doorlopende leerweg aanbieden. Dit zijn het Gilde in Gorinchem en Yuverta in Ottoland.

Mbo bbl techniek het Gilde
Het Gilde biedt een mbo-bbl-opleiding aan voor leerlingen die na hun vmbo eindexamen willen gaan werken, maar tot hun 18e jaar nog kwalificatieplichtig zijn. Zij kunnen op het Gilde op mbo-niveau verder studeren. Deze opleiding wordt door het Gilde samen met ROC Rivor uit Tiel vormgegeven. De leerling gaat dan 4 dagen per week werken bij een erkend leerbedrijf en komt 1 dag per week naar school waarin hij of zij, naast een aantal theorievakken, ook werkt aan de beroepsgerichte vaardigheden.
In deze opleiding is er veel contact tussen leerling, werkgever en school. De leerling is bekend binnen de school. Door te blijven studeren in de eigen vertrouwde omgeving, met dezelfde docenten en veel bekende oud-klasgenoten, wordt de kans om de vervolgopleiding op mbo-niveau 2 of 3 (bbl-2 en bbl-3) met succes af te ronden, aanmerkelijk vergroot. Daarnaast is er altijd de mogelijkheid om na een niveau 2 diploma door te gaan op niveau 3. Op de website van het mbo Gilde is een overzicht terug te vinden met de opleidingen die aangeboden worden. Om te worden toegelaten tot niveau 2 is een vmbo-diploma basisberoepsgerichte leerweg nodig; voor niveau 3 minimaal een vmbo-diploma kaderberoepsgerichte leerweg. Het vmbo-diploma dient op het Gilde te zijn behaald.

De vakroute Yuverta Ottoland
Wanneer de leerling op het Yuverta vmbo basis of kader volgt dan kan de leerling vanaf de derde klas de vakroute volgen. De leerling volgt dan een vmbo- én mbo-opleiding (niveau 2) in één. In 5 of 6 jaar word je als leerling in de praktijk opgeleid voor één van deze richtingen: Groen, grond en groene infra, Hovenier óf Melkveehouderij.

De vakroute is in samenwerking met het Yuverta mbo Houten en het bedrijfsleven ontwikkeld. De lessen worden gegeven in Ottoland, op leerbedrijven en op de locatie in Houten.

In een doorlopende leerlijn wordt de leerling begeleid van vmbo naar mbo en ontwikkelt zo de kennis, vaardigheden en competenties die passen bij het vak.
De leerling leert veel door te doen in de praktijk en kan in de vertrouwde omgeving zijn of haar mbo-diploma niveau 2 halen. Door de vele uren stage doet de leerling veel werkervaring op. Dit geeft hen de mogelijkheid om zich binnen het leerbedrijf verder te ontwikkelen.

Door de samenwerking met de locatie in Houten is het voor leerlingen, na het behalen van hun niveau 2 mbo-diploma, gemakkelijk om door te stromen naar een niveau 3 opleiding in Houten.

5. Aanmeldprocedure vo-mbo

5.1 Kwalificatieplicht

In Nederland zijn leerlingen van hun 5e tot hun 16e levensjaar leerplichtig. Ze mogen dus niet zomaar halverwege het jaar stoppen. Daarna geldt de kwalificatieplicht: jongeren zonder diploma moeten doorleren tot ze 18 jaar zijn of een startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is een diploma op havo-, vwo- of mbo-niveau 2 of hoger. Jongeren zonder startkwalificatie worden tot hun 23e jaar gestimuleerd om alsnog een diploma te halen. Vanaf januari 2026 is een jongere kwalificatieplichtig tot hun 27e levensjaar. De gemeente en het doorstroompunt ziet hierop toe.

Zodra een jongere een startkwalificatie heeft behaald, mag hij of zij stoppen met school, ook als de leerling nog geen 18 jaar oud is.
Sommige leerlingen hoeven niet tot hun 18e naar school, ook als zij geen startkwalificatie hebben. Dit geldt bijvoorbeeld voor leerlingen die het praktijkonderwijs hebben afgerond, of voortgezet speciaal onderwijs (vso) volgen met een uitstroomprofiel arbeidsmarkt of dagbesteding (zie ook hoofdstuk 8.1).

5.2 Vooropleiding – niveau van instroom

Iedereen die een diploma heeft behaald op een voschool is welkom op het mbo.

Wanneer een leerling zich na het vo wil aanmelden voor een mbo-opleiding op niveau 2, dan beschikt hij of zij over:
- een diploma van het vmbo beroepsgerichte leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg of gemengde/theoretische leerweg;
- een diploma van een entreeopleiding;
- of een overgangsbewijs van leerjaar 3 naar leerjaar 4 van havo of vwo.

Wanneer een leerling zich na het voortgezet onderwijs wil aanmelden voor een mbo-opleiding op niveau 3 of 4, dan beschikt hij of zij over:
- een diploma van het vmbo beroepsgerichte leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg of gemengde/theoretische leerweg;
- een diploma op mbo-niveau 2 of 3;
- een overgangsbewijs van leerjaar 3 naar leerjaar 4 van havo of vwo;
- of een havodiploma.

Leerlingen zonder vo-diploma kunnen zich aanmelden voor een entreeopleiding op niveau 1. Zij moeten dan wel minimaal 16 jaar oud zijn. Leerlingen die jonger zijn dan 16 jaar, hebben vrijstelling van leerplicht nodig om te kunnen starten op niveau 1. Een gesprek over maatwerk is altijd mogelijk. Hierbij is het van belang dat leerplicht altijd betrokken is.

Zie ook de schematische weergave bij 5.5 Doorgaande lijnen.

5.3 Bbl versus bol

Op het mbo kunnen studenten op twee verschillende manieren hun studie volgen: veel tijd op school doorbrengen (bol) of werken combineren met leren (bbl).

Beroepsopleidende leerweg (bol)
Een bol-opleiding staat voor beroepsopleidende leerweg. De student gaat 5 dagen per week naar school en loopt stages om praktijkervaring op te doen.

Beroepsbegeleidende leerweg (bbl)
Een bbl-opleiding staat voor beroepsbegeleidende leerweg. Hier werkt het precies andersom. De student begint direct met werken en gaat bij de meeste opleidingen één dag in de week naar school. Wanneer de student een bbl-opleiding wil volgen, dan heeft hij of zij een baan nodig bij een erkend leerbedrijf. Niet alle opleidingsrichtingen bieden een bbl-opleiding aan.

5.4 Inschrijven op het mbo (Da Vinci College)

Iedereen die zich aanmeldt voor 1 april en de juiste diploma's heeft, heeft toelatingsrecht. Voor de zomervakantie worden alle nieuwe studenten uitgenodigd op school voor een kennismakingsgesprek.
Bij de inschrijving kan de nieuwe student of de ouders (in het geval de student nog geen 18 jaar oud is) aangeven dat een gesprek met de begeleidingscoördinator gewenst is. Men kan dit ook aangeven bij de mentor van de vo-school.
Het mbo vindt het waardevol om te weten hoe het met de student gaat en of er bijzonderheden zijn. Een warme overdracht is hierbij belangrijk. Het vormt een belangrijke bijdrage in de mate van succes van de gemaakte studiekeuze.

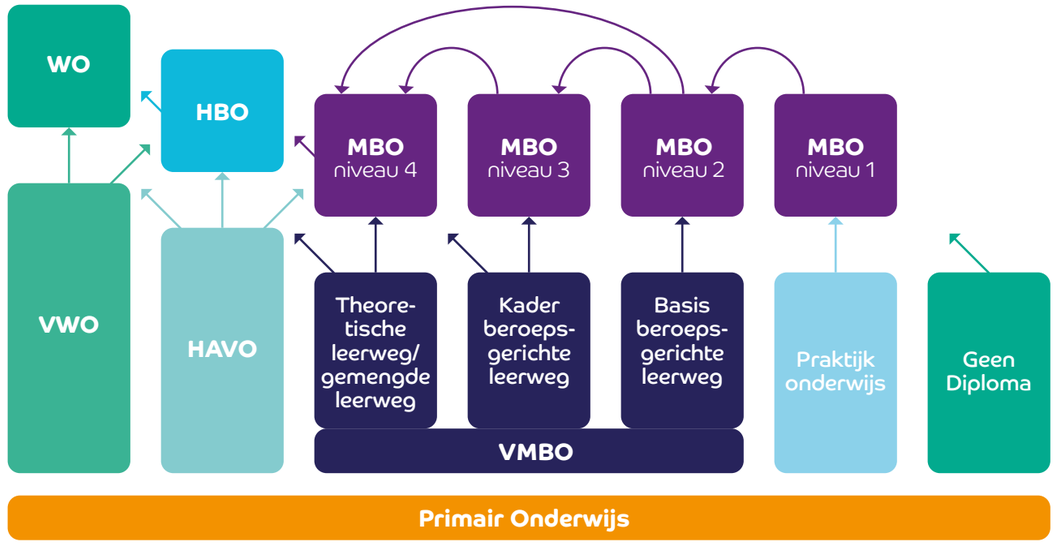
Indien bij de overdracht is aangegeven door de student dat een gesprek met de begeleidingscoordinator gewenst is, wordt er tijdens dit gesprek ingezoomd op de extra ondersteuningsbehoeften van de student. Dit gebeurt voordat de student wordt ingeschreven. Dit gesprek richt zich daarnaast op de gekozen opleiding, de stage en de benodigde ondersteuning om het diploma te behalen.

Iedere student krijgt een studiecoach die voor hem of haar het eerste aanspreekpunt is en de studieloopbaan begeleidt.

Daarnaast is er een verzuimbegeleider, welke contact opneemt met de student als er sprake is van verzuim. Indien de student jonger dan 18 jaar is en er sprake is van veelvuldig verzuim, neemt de verzuimbegeleider contact op met ouder(s).

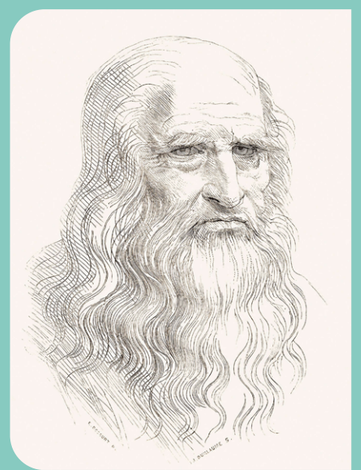
5.5 Doorgaande lijnen

In onderstaande afbeelding ziet u de doorgaande lijnen binnen het onderwijs, van primair onderwijs tot aan wo.



Figuur 3. Doorgaande lijnen

6. Op het mbo





6.1 Visie

Groei door Aandacht
Dat is niet alleen de naam van de strategische koers, maar ook de visie van Da Vinci. Da Vinci gelooft in de kracht van 'Groei door Aandacht'. Met gerichte focus op de ontwikkeling van de studenten, medewerkers en regionale samenwerking wordt gebouwd aan een omgeving waar talent bloeit en ambities werkelijkheid worden. Deze aanpak draait om het bieden van persoonlijke begeleiding aan elke student, het vormgeven van inspirerend onderwijs en het versterken van professioneel leiderschap. Door bewust keuzes te maken en de aandacht te richten op wat écht telt, wordt de basis gelegd voor duurzame groei en gedeeld succes.

6.2 Passend onderwijs

Bij passend onderwijs op het mbo kun je denken aan:
- Studenten met een ondersteuningsbehoefte en belemmering op het gebied van leren en gedrag (ADHD, ADD, autisme, depressie, dyscalculie en dyslexie);
- Studenten met een chronische beperking die belemmeringen geeft in het volgen van het onderwijs.

Samen met de begeleidingscoördinator wordt er een leerroute op maat gemaakt zodat de student met succes de opleiding kan volgen. Soms wordt pas tijdens de opleiding duidelijk dat de student een leerroute op maat nodig heeft, ook dan kan de student hiervoor doorverwezen worden naar een begeleidingscoördinator van de opleiding.

6.3 Nazorg – contact met vo

Wanneer de studiecoach behoefte heeft aan meer informatie van de vo-school dan kan er contact gezocht worden met de verlatende vo-school. Dit laatste wordt altijd eerst met de student besproken.

6.4 Stage

Bij het volgen van een beroepsopleiding leert de student net zoveel buiten de school als in de school. Dat gebeurt tijdens de verplichte stages. De student heeft een overeenkomst met een stagebedrijf. Er kan geen overeenkomst getekend worden tussen de school en de student als het stagebedrijf niet aan de gestelde opleidingseisen voldoet (SBB erkend leerbedrijf). Tijdens de lessen worden de studenten hierin begeleid. Deze overeenkomst is nodig om aan de stage te kunnen beginnen.

Per opleiding zijn de stage eisen vastgesteld. Zo zijn er verschillen in de start van de stage, het aantal uren bij de start van de stage en het aantal dagen. Voor de bol- en de bbl-opleiding zijn de stage-eisen anders (zie hoofdstuk 5.3).

Tijdens de stageperiode krijgt de student een bpv-docent (beroepsvormende praktijk) toegewezen. Deze docent geeft begeleiding tijdens de stage en zal ook de stageplaats bezoeken. Op deze manier leert de student zowel op school als in de praktijk en wordt een beginnend beroepsbeoefenaar. Ook de examinering voor het diploma is gedeeltelijk op school en bij het stagebedrijf.

6.5 Verkeerde opleidingskeuze – interne overstap

Het kan voorkomen dat de student een verkeerde keuze heeft gemaakt. De gekozen opleiding valt tegen of sluit niet goed aan bij de belangstelling van de student. Het eerste aanspreekpunt in een dergelijke situatie is de studiecoach. Indien uiteindelijk blijkt dat er geen toekomst in de huidige opleiding zit, zal de studiecoach een afspraak maken voor de student en een loopbaanadviseur. Tijdens het loopbaantraject ligt de focus op het vinden van een andere, passende opleiding. Een interne overstap naar een andere opleiding binnen de school kan een goede oplossing zijn.

6.6 Reken- en taalondersteuning

Mocht er aanleiding zijn om extra te oefenen met taal- en /of rekenen, dan kan er remedial teaching (rt) en Nederlands als tweede taal (NT2) aangeboden worden.

6.7 Maatwerkmogelijkheden

Binnen de opleidingen van Da Vinci wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met het leer- en verwerkingstempo van de studenten. Soms heeft een student meer tijd of meer rust nodig. In overleg met de student, de studiecoach en de begeleidingscoördinator zal dan een passende route uitgewerkt worden. Het gevolg kan zijn dat de student dan langer (een half jaar of een jaar) over de opleiding zal doen, maar wel met een diploma de opleiding zal verlaten.

6.8 ZOW

Het Zorg Onderwijs Werk (ZOW) is een onderwijs- en begeleidingsprogramma gericht op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten door maatwerktrajecten aan te bieden voor zowel vo-leerlingen (zie hoofdstuk 4.3.3) als mbo-studenten die extra ondersteuning nodig hebben. Binnen ZOW-Gorinchem wordt een combinatie van onderwijs en praktijkleren geboden, waarbij studenten intensieve begeleiding krijgen om hun kans op doorstroom naar regulier mbo of de arbeidsmarkt te vergroten. De focus ligt op individuele ontwikkeling, maatwerk en samenwerking met onderwijs- en zorgpartners om jongeren met complexe ondersteuningsbehoeften succesvol te laten participeren in onderwijs en werk.

7. Na het mbo

7.1 Plicht op de nazorg

Mbo-scholen hebben de wettelijke taak om studenten die een diploma behalen op niveau 1 (entree) of niveau 2 te begeleiden bij het vinden van werk. Volgens het wetsvoorstel 'Van school naar duurzaam werk' behoudt de school deze verantwoordelijkheid maximaal een jaar na het afstuderen (zie ook hoofdstuk 8.5).

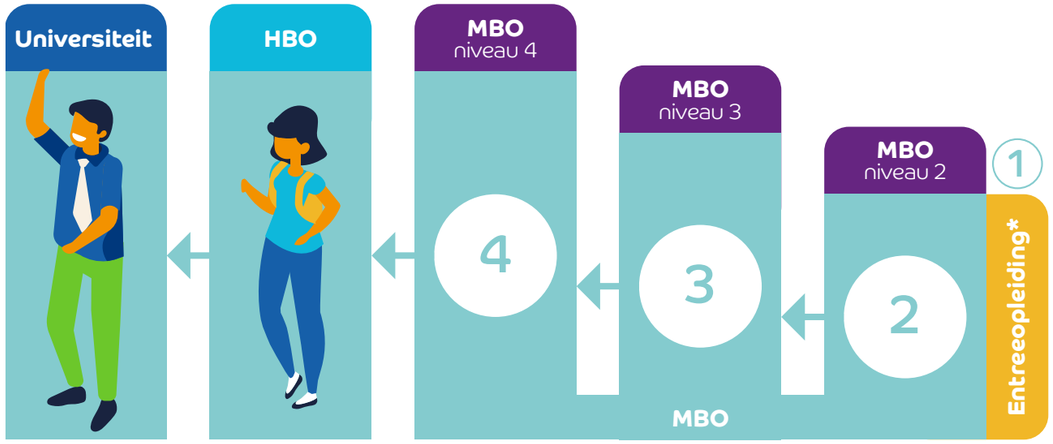
Het wetsvoorstel heeft als doel om jongeren die niet eenvoudig aan werk komen te helpen bij het vinden van een baan. In deze periode, de eindfase van de opleiding en de eerste periode na afstuderen, krijgt de school de opdracht aanvullende begeleiding te bieden.

Deze verplichte nazorg sluit aan bij de begeleiding die de school nu al organiseert in het kader van loopbaanoriëntatie en -begeleiding. De ondersteuning door de school kan bestaan uit persoonlijke gesprekken, aanvullende trainingen of begeleiding op de werkvloer. Omdat de school de jongere goed kent, kan de begeleiding goed aansluiten bij de specifieke behoefte van de jongere. Maximaal een jaar blijft de mbo-school betrokken bij de nazorg.

7.2 Uitstroommogelijkheden binnen het onderwijs

Wanneer de student een mbo-diploma heeft behaald van een opleiding dan kan hij of zij doorstromen naar een andere mbo-opleiding of een vervolgopleiding.

Met een mbo 4 diploma op zak kan de student ook een hbo-opleiding gaan volgen. Wel is het soms nodig om een toelatingstoets te maken. Ook moet bij sommige hbo-opleidingen de mbo-opleiding aansluiten. Op het mbo wordt een keuzedeel aangeboden dat 'Doorstromen naar het hbo' heet. Dit kan helpen bij de keuze en de voorbereiding op het hbo.



* Heb je geen diploma van de middelbare school, dan kun je beginnen met het volgen van een entreeopleiding.

Figuur 4. Doorgaande leerlijnen

7.3 Uitstroom arbeid

Het kan voorkomen dat het de student niet goed lukt om de opleiding te volgen en dat de student vooral wil gaan werken. In die situatie is vaak de keuze voor een bbl-opleiding de beste optie. Op die manier kan de student meer werken en toch het diploma halen. Daardoor wordt aan de kwalificatieplicht voldaan, als dit een mbo niveau 2 opleiding of hoger betreft.

Echter zijn er ook jongeren die zonder kwalificatie van school gaan. Voor jongeren tussen 18 en 27 jaar kan in de regio Zuid-Holland-Zuid de Doorstroomcoach (voorheen MatchMakers) worden ingezet. Het Da Vinci (en ook locatie ZOW) maakt hier gebruik van.

Vanuit het Doorstroompunt Zuid-Holland Zuid kan er kosteloos hulp of advies gegeven worden over school, werk of wonen. Voorbeelden zijn: er zijn vragen over (weer) gaan leren, over leren en werken, dagbesteding of niet weten welke keuze er gemaakt moet worden op het gebied van werken.

Voor meer informatie →

8. Wetgeving en kaders

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van alle wet- en regelgeving aangaande het onderwijs.

8.1 Leerplicht en kwalificatieplicht

Leerplicht

Alle kinderen tussen 5 en 16 jaar die in Nederland wonen zijn leerplichtig. In uitzonderingsgevallen (zoals een begrafenis of huwelijk) kan een kind een vrijstelling van leerplicht voor hele korte duur krijgen. Het kan ook voorkomen dat een kind door lichamelijke of psychische oorzaken langere tijd of helemaal geen onderwijs kan volgen, waarvoor een vrijstelling voor langere duur kan worden aangevraagd.
De leerplicht duurt tot en met het einde van het schooljaar. Een kind dat 16 jaar wordt, moet het schooljaar dus eerst nog afmaken. Een schooljaar loopt van 1 augustus tot en met 31 juli. Als een kind minimaal 12 volledige schooljaren naar school is geweest, is de leerplicht ook afgelopen. Een groep overslaan op de basisschool telt mee als volledig schooljaar.

Na de leerplicht geldt de kwalificatieplicht voor jongeren die nog geen startkwalificatie hebben behaald. De kwalificatieplicht eindigt zodra de jongere 18 jaar wordt, of eerder als hij of zij een startkwalificatie heeft behaald (zie ook hoofdstuk 5.1).

Ouders/verzorgers zijn verplicht om hun kind in te schrijven op een school en ervoor te zorgen dat het de leerplicht en kwalificatieplicht nakomt. Leerlingen zijn vanaf 12 jaar zelf ook verantwoordelijk om naar school te gaan.

Kwalificatieplicht

Een startkwalificatie is minimaal een diploma op havo-, vwo-, of mbo-niveau 2, waarmee je kunt doorstromen naar het hoger onderwijs of de arbeidsmarkt.

De kwalificatieplicht geldt niet voor jongeren die onderwijs hebben gevolgd in het praktijkonderwijs. Als een leerling onderwijs heeft gevolgd in het uitstroomprofiel arbeidsmarktgericht of dagbesteding op het vso, is deze ook niet meer kwalificatieplichtig. De kwalificatieplichtige jongeren moeten volledig dagonderwijs volgen. Ze mogen niet voltijd werken. Volgt een leerling de bbl-opleiding in het mbo dan kan hij leren en werken combineren.

Leerplicht kan meedenken (en/of toestemming verlenen middels een verklaring) in maatwerktrajecten, waarbij er afgeweken kan worden van onderwijstijd. Zowel het vo als het mbo werken samen met leerplicht om deze maatwerktrajecten vorm te geven binnen de kaders en regelgeving (zie ook hoofdstuk 8.2).



Figuur 5. Leerplicht en kwalificatieplicht

De RMC-functie (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie) helpt jongeren van 18 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie dreigen uit te vallen of al zijn uitgevallen. Het doel is om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Medewerkers van het RMC – vaak ook aangeduid als het Doorstroompunt – registreren deze jongeren, adviseren hen en begeleiden hen naar een geschikte opleiding of baan. (zie ook de hoofdstukken 7.3 en 8.5).

8.2 Variawet

Soms kunnen kinderen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet of niet volledig naar school. De school kan voor deze leerlingen een op maat gemaakt onderwijsprogramma aanbieden door af te wijken van het minimum aantal uren onderwijstijd. Het bevoegd gezag van de school vraagt hiervoor instemming van de inspectie via het Internet Schooldossier (ISD). Het afwijken van de verplichte onderwijstijd is een mogelijkheid om extra ondersteuning aan de leerling te bieden. Zo kan de school er optimaal aan werken dat de leerling ondanks de lichamelijke en/of psychische problemen de onderwijsdoelen en de vooraf bepaalde uitstroombestemming behaalt.

Wettelijke urennorm in het voortgezet onderwijs

De wettelijke urennormen in het vo gelden per opleiding, niet per leerjaar of per leerling. Voor het vmbo betekent dit dat iedere leerling de mogelijkheid moet krijgen een programma te volgen van in totaal 3700 uur.

Dankzij deze urennorm per opleiding kunnen scholen de onderwijsuren flexibel over de leerjaren verdelen. Zij mogen dus zelf bepalen hoe zij hun onderwijsprogramma inrichten, zolang elke leerling maar de kans krijgt om een programma te volgen dat aan de wettelijke urennorm voldoet. Daarnaast moeten leerlingen minimaal 189 dagen per schooljaar onderwijs krijgen.

Binnen deze urennorm is veel ruimte voor maatwerk. Dat biedt scholen de mogelijkheid om een passend programma samen te stellen voor hun leerlingen. De onderwijstijd kan worden ingevuld met reguliere lessen, maar ook met andere vormen van leren, zoals stages of projecten bij bedrijven of maatschappelijke organisaties, colleges of vakken aan een universiteit, afstandsonderwijs of werken in leerpleinen. Zo kunnen scholen onderwijs bieden dat zowel voldoet aan de wettelijke eisen als aansluit bij de talenten en interesses van hun leerlingen.

Voor meer informatie over mogelijkheden rondom maatwerk: zie Bijlagen A.1 en A.2.

Afwijken van de urennorm

De beleidsregel afwijking onderwijstijd geldt voor het vo en het vso. Met deze regeling kunnen scholen – in het belang van de leerling – afwijken van de verplichte onderwijstijd. Dat kan voor verschillende groepen leerlingen nodig zijn. Denk aan leerlingen die door psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet het volledige programma kunnen volgen, leerlingen die meer of juist minder onderwijstijd nodig hebben of leerlingen die baat hebben bij een aangepast rooster of een andere verdeling van vakken.
Het doel is om onderwijs op maat te bieden en thuiszitten of voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Binnen de wettelijke kaders is daar ruimte voor. Zo kan een leerling bijvoorbeeld 2 in plaats van 3 uur een vak volgen en de vrijgekomen tijd gebruiken voor een ander vak of voor zelfstudie.

De afspraken hierover worden vastgelegd in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP), met een ingroeiplan om – waar mogelijk – weer volledig mee te doen in het onderwijs. Vanaf 1 augustus 2025 geldt het ‘Hoorrecht op het OPP’, wat betekent dat scholen leerlingen actief moeten betrekken bij het opstellen, aanpassen en evalueren van het OPP (zie Bijlage F).

Ook als een jeugdarts aangeeft dat een leerling volledig belastbaar is, kan de school op onderwijskundige gronden toch besluiten tot aanpassing. Het is een hulpmiddel, geen verplichting: de school bepaalt altijd wat het beste past bij de leerling. De regeling geldt niet voor ziekgemelde leerlingen.

Daarnaast geldt vanuit de inspectie dat onderwijsgelden alleen besteed mogen worden aan een andere school of OPDC, maar niet aan particuliere instanties die geen erkende onderwijsinstelling zijn (zoals een zorgboerderij).

Keuzehulp onderwijstijd
Weet je niet zeker of je een aanvraag afwijking onderwijstijd moet doen voor een leerling? Deze keuzehulp helpt je hierbij →

Procedure aanvraag 'instemming afwijking onderwijstijd leerling'
Doel: Het vastleggen van de werkwijze voor het aanvragen van instemming van de inspectie om een leerling een aangepast onderwijsprogramma met afwijkende onderwijstijd aan te bieden.

Voorwaarden:
- De leerling heeft behoefte aan een aangepast onderwijsprogramma met minder onderwijstijd op school.
- Er is een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld waarin deze behoefte wordt onderbouwd.
- De wettelijk vertegenwoordiger(s) van de leerling zijn geïnformeerd en hebben het handelingsdeel van het OPP ondertekend, indien de leerling nog geen 18 jaar is.

Onderbouwing in het OPP:
Het bevoegd gezag onderbouwt in het OPP:
- Waarom afwijking van onderwijstijd noodzakelijk is voor de leerling;
- Hoe het maatwerkprogramma eruitziet;
- Om hoeveel uren onderwijstijd per week het gaat;
- Hoe en in welk tempo de leerling kan ingroeien naar volledige deelname aan het reguliere onderwijsprogramma.
- Het OPP moet actueel zijn en jaarlijks worden herzien.

Jaarlijkse herziening:
- Zolang de leerling niet volledig kan deelnemen aan het onderwijs, moet ieder schooljaar opnieuw een aanvraag voor afwijking van onderwijstijd worden ingediend.
- In het OPP moet worden beschreven welke maatregelen de school neemt om de leerling te laten ingroeien naar volledige deelname.

Indienen van de aanvraag:
Het bevoegd gezag dient de aanvraag voor instemming in via het ISD (Inspectie Servicedocument). In de aanvraag verklaart het bevoegd gezag dat:
- Er een actueel OPP en ingroeiplan aanwezig is;
- De wettelijk vertegenwoordiger(s) zijn geïnformeerd en hebben ingestemd.

Beoordeling door de inspectie:
- De inspectie streeft ernaar binnen 8 weken een besluit te nemen over de aanvraag.
- Tijdens de behandelperiode mag de school al maatwerkonderwijs bieden aan de leerling.
- Het besluit van de inspectie wordt verstuurd naar het bevoegd gezag en is geldig voor het lopende schooljaar.

Tijdigheid van de aanvraag:
- De aanvraag moet tijdig worden ingediend.
- Zonder geldige beschikking:
  - Wordt de leerling als ongeoorloofd afwezig beschouwd;
  - Voldoet de school niet aan de wettelijke vereisten voor onderwijstijd.

Begeleiding bij overstap of ingroei:
Indien de aanvraag betrekking heeft op ingroei naar een andere school, blijft de huidige school verantwoordelijk voor de noodzakelijke begeleiding zolang de leerling daar ingeschreven staat. Doel is dat de leerling zich blijft ontwikkelen en de overgang soepel verloopt.

Verantwoordelijkheden:
- Het bevoegd gezag dient de aanvraag in en stelt het OPP op en actualiseert dit. Zij informeren de ouders/verzorgers.
- De school voert het maatwerkprogramma uit, biedt begeleiding aan de leerling en evalueert jaarlijks het OPP.
- Inspectie beoordeelt en besluit over de instemmingsaanvraag.

8.3 Wet op passend onderwijs in het vo

Het doel van de Wet passend onderwijs is dat alle kinderen een plek krijgen op een school die past bij hun kwaliteiten en mogelijkheden. Ook als zij extra ondersteuning nodig hebben. Een school moet elke leerling die bij de school is aangemeld een zo passend mogelijke vorm van onderwijs aanbieden (zorgplicht). Kan de school dat niet zelf, dan moet zij de ouders een voorstel doen voor een ander, wél passend aanbod binnen hun samenwerkingsverband. Alle scholen, ook scholen in het vso, ontvangen vanuit het Rijk een vast budget per ingeschreven leerling.

De financiële middelen worden naar rato van het aantal leerlingen verdeeld over de samenwerkingsverbanden. Het samenwerkingsverband verdeelt het budget voor extra ondersteuning over de scholen, zodat er meer maatwerk mogelijk is. Samenwerkingsverbanden stellen een ondersteuningsplan op waarin zij onder meer aangeven welk niveau van basisondersteuning zij bieden, hoe zij met elkaar een samenhangend geheel aan ondersteuningsvoorzieningen hebben gecreëerd, hoe de beschikbare middelen worden verdeeld, op welke wijze verwijzing naar het (voortgezet) speciaal onderwijs plaatsvindt en hoe zij ouders informeren. Ouders en leraren hebben via de ondersteuningsplanraad instemmingsrecht op het beleid en de verdeling van het budget van het samenwerkingsverband. Het samenwerkingsverband is verplicht hun ondersteuningsplan af te stemmen op het beleidsplan over jeugdhulp van de gemeente. Soms is het ook nodig dat onderwijs, jeugdhulp en gemeente afstemmen rondom individuele ondersteuning.

8.4 AVG

Doordat de leerling zelf zijn aanmelding verzorgt bij het mbo, heeft de leerling de keuze wat hij wel en niet wil delen met de school van aanmelding. Wanneer er sprake is van overdracht van het dossier dient de leerling daar toestemming voor te geven. Da Vinci acht een warme overdracht door de toeleverende vo school van grote meerwaarde.

Middelbare scholen hoeven geen toestemming meer te vragen aan ouders voor het overstapdossier bij een overstap naar het mbo of een andere middelbare school, omdat er een wettelijke basis is voor deze gegevensuitwisseling. Alleen noodzakelijke gegevens mogen worden gedeeld.

Ouders hebben instemmingsrecht op het handelingsdeel van het OPP. Het OPP kan niet worden vastgesteld door de school voordat ouders met het handelingsdeel hebben ingestemd. Het is belangrijk dat de school met ouders op overeenstemming gericht overleg voert over het hele OPP. Zo begrijpen ouders beter wat er in handelingsdeel staat en hoe de school hiertoe is gekomen. Op het moment dat leerlingen 18 jaar oud zijn EN handelingsbekwaam zijn moeten zij instemmen met het handelingsdeel in plaats van hun ouders. Deze leerlingen hebben hoorrecht EN instemmingsrecht. Het gaat om hun eigen OPP (zie ook Bijlage F).

Voor het monitoren of de aanmeldprocedure (op tijd) in gang gezet is door de leerling wordt het systeem Intergrip gebruikt door de vo-scholen Dit systeem monitort de verschillende stappen die de leerling dient te zetten voor aanmelding. De decaan van de vo-school monitort en stuurt aan op de aanmeldprocedure van de leerling. In het systeem Intergrip zit geen dossieroverdracht. Hier zijn geen AVG-rechten voor.

Da Vinci gebruikt het systeem Intergrip sinds het schooljaar 2025-2026 niet meer. Er wordt in schooljaar 2025-2026 door een overkoepelende werkgroep in de regio nagedacht over het wel of niet voortzetten van het systeem Intergrip. Des te meer is het van belang om de samenwerking in de overdracht goed te organiseren en te borgen.

8.5 Wet van school naar duurzaam werk

Vanaf 1 januari 2026 treedt de wet ‘Van school naar duurzaam werk’ in werking. Deze wet beoogt de overgang van jongeren van school naar duurzaam werk te verbeteren door scholen, doorstroompunten, arbeidsregio’s en gemeenten meer samen te laten werken. Zo kent de wet criteria rondom het extra begeleiden van leerlingen op het praktijk- en speciaal onderwijs. Het doel is om de kansen van deze jongeren op een diploma of duurzaam werk te vergroten en de kansengelijkheid te bevorderen. De wet zorgt voor een meer doorlopende aanpak en brengt de aanpak van voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid beter samen.

Samen met diverse regionale partners heeft Munio meegedacht over het praktisch vormgeven van deze wet binnen het onderwijsveld. Samen slaan we de handen ineen om het aantal vroegtijdig schoolverlaters terug te dringen binnen de regio en zoveel mogelijk jongeren een goede start te bieden op de arbeidsmarkt. Voor Munio geldt dat we dit doen door de doorgaande lijnen te bewaken en maatwerk te bieden waar nodig. Als dit maatwerk niet meer binnen het vo geboden kan worden, wordt gekeken of een vroegtijdige overstap richting het mbo tot de mogelijkheden behoort. Zo zetten we ons in om iedere leerling richting een startkwalificatie te begeleiden.

munio.nl



Bijlagen

Bijlage A.1: Ruimte in regels voortgezet onderwijs

Bijlage A.2: Brochure Maatwerk – wat kan en mag?

Bijlage B: De handreiking Passend Examineren

Bijlage C: Brochure Leer-werktrajecten – wat moet en wat mag

Bijlage D: Opleidingen Da Vinci

Bijlage E: Handreiking overstap vo-hbo/wo

Bijlage F: AVG wetgeving

Bijlage A.1: Ruimte in regels voortgezet onderwijs

Ontdek de ruimte

Ruimte in regels



Brochure Ruimte in regels voortgezet onderwijs

Zie voor meer informatie de link →

Bijlage A.2: Brochure Maatwerk – wat kan en mag?



VO RAAD
Vereniging van scholen in het voortgezet onderwijs

VOORTGEZET LEREN Een campagne van de VO-raad

Leerlingen motiveren met toekomstgericht onderwijs

OVERZICHT
WELKE MOGELIJKHEDEN ZIJN ER VOOR MAATWERK?

Met maatwerk kunt u meer ruimte aan talentontwikkeling en persoonlijke kwaliteiten van leerlingen geven: laat álle leerlingen presteren in eigen tempo en naar eigen kunnen, van praktijkonderwijs tot vwo. Welke mogelijkheden zijn er om uw leerlingen maatwerk aan te bieden?

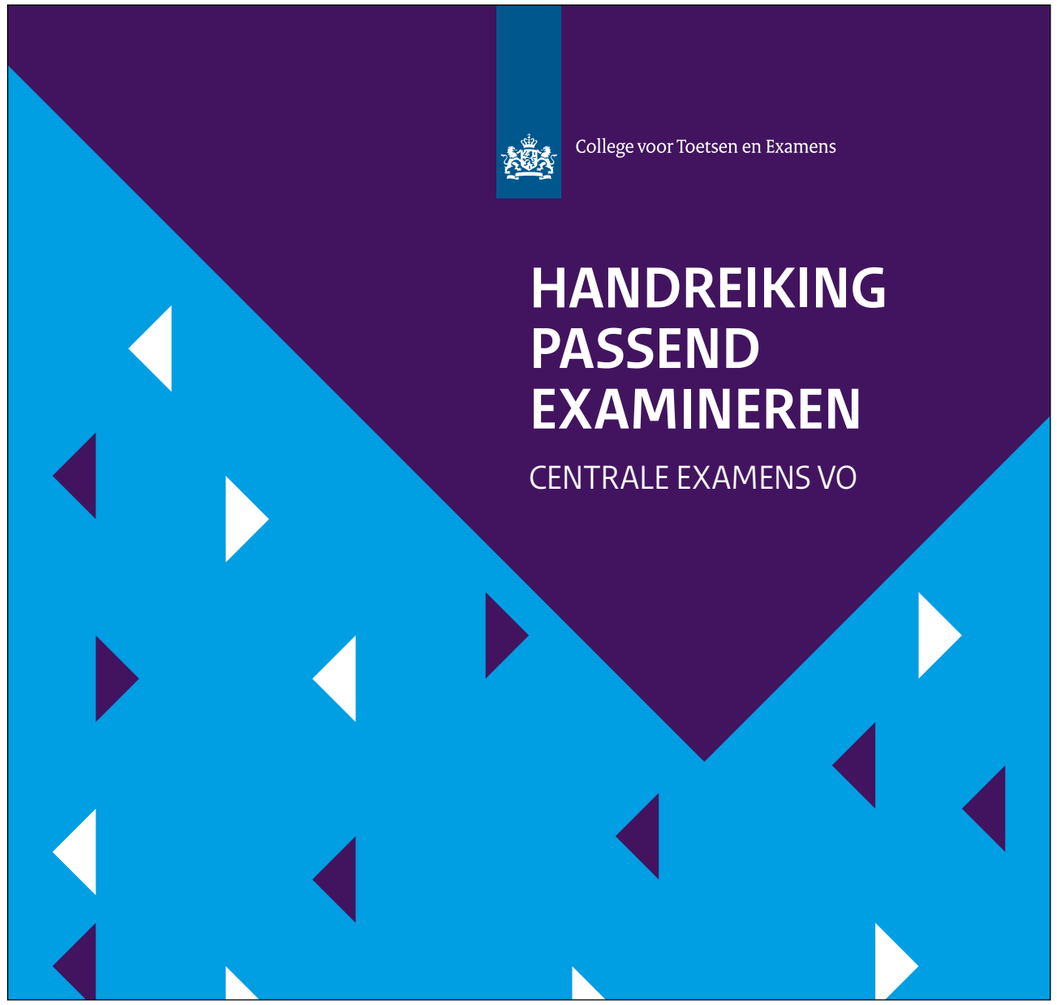
⚠ **Check voor gebruik op onze website of dit de meeste recente versie van de tabel is!**

DE LEERLING ...	WAT MAG EN WAT KAN?	WAAR MOET DE SCHOOL OP LETTEN?	TOEZICHT**
... wil een of meerdere vakken op een hoger niveau* volgen en afsluiten	Leerlingen kunnen alle vakken min één op een hoger niveau volgen en afsluiten. Indien één of meerdere vakken op een hoger niveau is/zijn afgesloten, wordt dit vanaf schooljaar 2017-2018 op diploma's eindexamen vermeld door middel van een aanvulling op de titel 'met vak(ken) op een hoger niveau' en vermelding van het aantal vakken. De specifieke vakken die het betreft staan op de cijferlijst. Voor diploma's staatsexamen geldt dit vanaf 1 september 2018. Als de leerling na het afronden van het eindexamen doorstroomt naar het hogere niveau, krijgt hij/zij vrijstelling voor de vakken die al op dat niveau zijn afgerond. Bron: Staatscourant 2017 nr. 53354	Wanneer vakken op een hoger niveau worden aangeboden, dient het Programma van Toetsing en Afsluiting aangepast te worden. Iedere leerling moet zijn voorzien van een PTA waarin zijn/haar weg naar het te maken centraal examen wordt behandeld, inclusief de schoolexamens. Wijzigingen in de 'normale gang van zaken' van het PTA moeten worden besproken met de betrokken docenten, leerlingen en ouders, en worden goedgekeurd in de MR. Daarnaast moet bij DUO worden gemeld dat de leerling examen op een hoger niveau doet in een of meer vakken. Ook moet DUO weten dat er extra leerlingen examen doen, zodat deze extra examens op tijd op school aanwezig zijn.	Om de onderwijsresultaten van een school te beoordelen, kijkt de inspecteur naar het gemiddelde van alle behaalde examencijfers per vak per afdeling. Dit vormt de basis voor het inspectieoordeel over de leerresultaten. Dit oordeel kan alleen gegeven worden na onderzoek door een inspecteur. Soms vormen de gegevens die de inspecteur hanteert voor het oordeel over de onderwijsresultaten, niet het volledige verhaal. Afhankelijk van de situatie kan een inspecteur afwijken van de rekenkundige score op de onderwijsresultaten. Zo kan de inspecteur meewegen dat er leerlingen zijn die voor één of meer vakken examen hebben gedaan op een hoger niveau. Zie: Hoe weegt de inspectie examens op een hoger niveau?
... wil gebruikmaken van de terugvaloptie	Vanaf het schooljaar 2017-2018 kan de leerling die in een vak eindexamen heeft afgelegd op een hoger niveau, alsnog eindexamen in dat vak afleggen op het niveau van de school-soort of leerweg waarvoor de leerling is ingeschreven, ongeacht het behaalde resultaat. Deze mogelijkheid wordt niet als	Het PTA regelt per vak wat er gebeurt met het school-examencijfer als de leerling gebruik maakt van de terugval-optie bij het examen in een vak op een hoger niveau. Het uitgangspunt is dat het schoolexamencijfer blijft staan. Wanneer blijkt dat er een grote discrepantie is tussen het schoolexamenprogramma op het hogere	Eventuele discrepanties tussen de schoolexamenprogramma's op de verschillende niveaus worden bij voorkeur afgedekt voordat het centrale examen in het eerste tijdvak plaatsvindt. Zo kan de school ook op het eigen niveau een school-examencijfer genereren door de diverse onderdelen opnieuw

Maatwerk: wat kan en mag? - VO-raad

Zie voor meer informatie de link →

Bijlage B: De handreiking Passend Examineren



College voor Toetsen en Examens

HANDREIKING PASSEND EXAMINEREN

CENTRALE EXAMENS VO

Handreiking Passend Examineren

Zie voor meer informatie de link →

Bijlage C: Brochure Leerwerk-trajecten – wat moet en wat mag



Wat moet en wat mag - Leer-werktrajecten

Zie voor meer informatie de link →

Bijlage D: Opleidingen Da Vinci

Gorinchem →	Mollenburgseweg 82 4205NB Gorinchem Postbus 859 4200 AW Gorinchem
Dordrecht Leerpark →	Leerparkpromenade 100 3312 KW Dordrecht Postbus 1184 3300 BD Dordrecht
Dordrecht Azzurro →	Romboutslaan 34 3312 KP Dordrecht
Dordrecht Bouwcampus →	Maarten Harpertsz. Trompweg 229 3317 BS Dordrecht
Duurzaamheidsfabriek →	Leerparkpromenade 50 3312 KW Dordrecht
Dordrecht Gezondheidspark →	Karel Lotsyweg 20 3318 AL Dordrecht
Dordrecht Patersweg →	Patersweg 2 3314 HT Dordrecht
Dordrecht Romboutslaan →	Romboutslaan 105 3312 KP Dordrecht
Hardinxveld-Giessendam →	Davinci & Bouwmensen Griendaak 5 3371 KH Hardinxveld-Giessendam
BBL Techniek →	Wijk en Aalburg Perzikstraat 7A 4261 KC Wijk en Aalburg

Bijlage E: Handreiking overstap vo-hbo/wo



Handreiking - Succesvolle overgang vo naar hbo/wo

Zie voor meer informatie de link →

Bijlage F: AVG wetgeving

Geen toestemming van ouders meer nodig voor overstapdossier vo-vo en vo-mbo

Geen toestemming van ouders meer nodig voor overstapdossier vo-vo en vo-mbo | Nieuwsbrieven Ministerie van OCW

Zie voor meer informatie de link →

Over hoorrecht en instemmingsrecht

Zie voor meer informatie de link →

MUNIO

sterk naar de toekomst

Dokter van Stratenweg 15
4205 LA Gorinchem
0183 - 660 641

munio.nl